

Komunikat prasowy

Luksemburg, 12 września 2019 r.

Ostatnio ogłoszone plany UE dotyczące obronności wiążą się z ryzykiem nieefektywnego wykorzystania środków – wynika z przeglądu Trybunału

Obecne zdolności wojskowe państw członkowskich i zakres współpracy między nimi nie odpowiadają nowemu poziomowi ambicji w unijnej polityce obronności – stwierdzono w nowo opublikowanym przeglądzie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. Kontrolerzy podkreślają, że niezmiernie istotne jest zapewnienie synergii między inicjatywami UE i innymi strukturami współpracy w dziedzinie obrony i bezpieczeństwa. Niebagatelne znaczenie ma zwłaszcza kwestia, czy UE będzie w stanie uzupełnić struktury NATO, unikając dublowania i nakładania się funkcji. Ostatnie inicjatywy na szczeblu UE oraz proponowany wzrost finansowania wiążą się jednak z ryzykiem nieefektywnego wykorzystania środków.

Państwa członkowskie w dalszym ciągu mają decydujący głos, jeśli chodzi o obronność europejską, a do 2014 r. na szczeblu UE podejmowano niewiele działań w tej dziedzinie. Bieżące wydarzenia na arenie międzynarodowej, jak również względy ekonomiczne i przemysłowe nadały jednak nowy impuls współpracy UE w dziedzinie obronności. W następstwie przyjęcia w 2016 r. globalnej strategii UE oraz planu realizacji tej strategii w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony ustanowiono szereg nowych inicjatyw i mechanizmów. W tym kontekście Komisja Europejska zaproponowała znaczny wzrost środków z budżetu UE na obronność i bezpieczeństwo zewnętrzne – z 2,8 mld euro na okres 2014–2020 do 22,5 mld euro na lata 2021–2027.

Kontrolerzy dostrzegają ryzyko, że nie zostaną wprowadzone odpowiednie systemy kontroli, które pozwoliłyby uporać się z takim wzrostem wydatków UE. Podkreślają również, że obronność jest domeną, która leży u podstaw suwerenności państw. Pomiędzy państwami UE występują wyraźne różnice strategiczne: w różny sposób postrzegają one zagrożenia dla bezpieczeństwa i nie mają wspólnej wizji co do roli UE w zakresie obronności. Co więcej, stosują one różne zasady użycia sił i reprezentują różnorodne stanowiska co do wykorzystania sił zbrojnych. W związku

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie przeglądu przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst dokumentu dostępny jest na stronie www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

z powyższym, jak zauważają kontrolerzy, niektóre koncepcje takie jak „strategiczna autonomia” czy „armia europejska” mają ogólne i niedoprecyzowane znaczenie.

Kontrolerzy podkreślają również, że niezmiernie istotne jest zapewnienie spójności między poszczególnymi inicjatywami UE oraz synergii z innymi strukturami współpracy w dziedzinie obrony i bezpieczeństwa. Szczególnie odnosi się to do NATO, gdyż w przypadku 22 państw członkowskich to Sojusz Północnoatlantycki zapewnia podstawowe ramy obrony zbiorowej. Niebagatelne znaczenie ma w tym kontekście kwestia, czy UE będzie w stanie uzupełnić ramy NATO, unikając przy tym dublowania i nakładania się funkcji.

– Obronność polega na tworzeniu rzeczywistych zdolności wojskowych umożliwiających powstrzymanie ewentualnych zagrożeń – **powiedział Juhan Parts, członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialny za ten przegląd**. – Ze względu na brak kluczowych elementów warunkujących powodzenie polityki w tej dziedzinie i wobec nieokreślenia wyraźnych celów istnieje ryzyko, że obecne inicjatywy UE w zakresie obronności nie wyjdą poza poziom deklaracji i nie przyniosą żadnych efektów.

Jeśli chodzi o zdolności obronne, istnieje wyraźna przepaść między tym, czego oczekuje się od państw członkowskich, a tym, na co mogą one się zgodzić i co mogą zapewnić. Na zdolności wojskowe w UE w minionych latach negatywnie wpłynęło niedoinwestowanie, jak również cięcia w krajowych budżetach na obronność. Ponadto, jak zauważają kontrolerzy, obszar ten charakteryzuje się wysokim poziomem dublowania się działań i fragmentacji. Kolejnym niekorzystnym czynnikiem jest brak wspólnych standardów technicznych, co nie sprzyja interoperacyjności różnych sił zbrojnych w Europie. Ogólnie rzecz biorąc, obecne zdolności wojskowe państw członkowskich nie odpowiadają nowemu poziomowi ambicji wojskowych UE. Gdyby Europa miała bronić się bez pomocy z zewnątrz, potrzebnymi byłoby kilkaset miliardów euro, aby uzupełnić brakujące zdolności w tym obszarze. Wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej jeszcze pogorszy tę sytuację, jako że kraj ten ponosi największe w Europie wydatki na obronność – przypada na niego około jednej czwartej łącznych wydatków obronnych państw członkowskich UE.

W minionych latach ustanowiono szereg inicjatyw i mechanizmów w dziedzinie obronności, w tym stałą współpracę strukturalną (PESCO), skoordynowany roczny przegląd w zakresie obronności (CARD) oraz Europejski Fundusz Obrony. Inicjatywy te, jak również proponowany wzrost finansowania na poziomie UE oraz budżetów krajowych można postrzegać jako „radykalną zmianę” w dziedzinie obronności europejskiej. Ich powodzenie zależy jednak w dużej mierze od kilku kluczowych warunków, które zdaniem kontrolerów nie zostały jak dotąd spełnione. Są to w szczególności:

- skuteczny proces planowania na szczeblu UE;
- uczestnictwo państw członkowskich;
- wpływ na rzeczywiste zaspokojenie potrzeb w zakresie zdolności;
- ramy zarządzania i rozliczalności.

Informacje dla redaktorów

Przeglądy służą do przedstawienia i przeanalizowania faktów dotyczących szczegółowego zagadnienia. Publikacje te nie powstają w wyniku kontroli.

Przegląd Trybunału nr 9/2019 pt. „Obronność europejska” jest dostępny na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu) w 23 językach UE.

Kontakt dla dziennikarzy zainteresowanych tym przeglądem

Vincent Bourgeais – E-mail: vincent.bourgeais@eca.europa.eu

Tel. (+352) 4398 47502 / Tel. kom. (+352) 691 551 502